

TIME – 3 Hours

Marks- 100

**N.B. 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.**

Q.1. Answer **any two** of the following.

- A. Elaborate on the various types of societies discussed by sociologists and anthropologists. 10
- B. Explain the features of hunting and gathering society. 10
- C. Discuss the characteristic features of pastoral and agricultural society. 10

Q.2. Answer **any two** of the following.

- A. Explain the features of Harappan society with special reference to archaeological site of Dholavira. 10
- B. State the social structure under first urbanisation and state the changes in social set up seen from Neolithic to chalcolithic phase. 10
- C. State the importance of Inamgaon. 10

Q.3. Answer **any two** of the following.

- A. Assess the contribution of Dr. Irawati Karve with respect to her views on caste system. 10
- B. Write an essay on the Purusharthas. 10
- C. Write a detailed note on the origin theory of varna system. 10

Q.4. Answer **any two** of the following.

- A. Explain the concept of Samskaras. 10
- B. 'Marriage is a sacrament'. Do you agree? 10
- C. Discuss the forms of marriage. 10

Q.5. Write short notes on **any two** of the following. 20

- A. Urbanisation
- B. Duties of Brahmachari
- C. Bijakshetra Nyaya
- D. Stridhana

वेळ: ३ तास

गुण: १००

N.B. 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य.

2)सर्व प्रश्नांना समान गूण आहेत.

Q.1. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

A. समाजशास्त्रज्ञ व मानववंशशास्त्रज्ञांच्या मते विविध समाज प्रारूपांचे कोणकोणते प्रकार आहेत? 10

B. शिकारी व अन्नधान्य गोळा करून उपजिवीका करणा-या समाजाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 10

C. पशूपालक व शेतीप्रधान समाजरचनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 10

Q.2. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

A. ढोलावीरा या पुरातत्विय स्थळाच्या संदर्भात हरप्पा संस्कृतीच्या समाजरचनेवर टीप लिहा. 10

B. प्रथम नागरीकरणाच्या काळातील समाजरचना स्पष्ट करा. नवाश्मयुगातून ताम्रपाषाणयुगात समाज उन्नत होताना त्यात कोणते बदल होत गेले ते स्पष्ट करा. 10

C. इनामगाव या पुरातत्विय स्थळावर टिप लिहा. 10

Q.3. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

A. जाती व्यवस्थेच्या उगमा संदर्भातील डॉ. इरावती कर्वे यांच्या मतांची चर्चा करा. 10

B. पुरुषार्थावर निबंध लिहा. 10

C. 'वर्णा'च्या दैवी उगम सिद्धांतावर टिप लिहा. 10

Q.4. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

A. संस्कारांची संकल्पना विषद करा. 10

B. 'विवाह हा एक पवित्र संस्कार आहे'. चर्चा करा. 10

C. विवाहाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा. 10

Q.5. खालिल पैकी कोणत्याही दोन विषयांवर टिपा लिहा. 20

A. नागरीकरण

B. ब्रम्हचा-याची कर्तव्ये

C. बीज -क्षेत्र न्याय

D. सीधन
